

Prawo spadkowe

Autorka: Elzbieta Skowrońska-Bocian

Rozdział I. Uwagi wprowadzające.....	
§ 1. Podstawowe pojęcia.....	
§ 2. Ewolucja prawa spadkowego w okresie po II wojnie światowej.....	
§ 3. Źródła i systematyka obowiązującego prawa spadkowego	
I. Uwagi ogólne	
II. Systematyka Księgi czwartej KC.....	
III. Dziedziczenie gospodarstw rolnych	
§ 4. Literatura polskiego prawa spadkowego	
Rozdział II. Pojęcie i skład spadku.....	
§ 5. Spadek w ogólności.....	
I. Spadek – określenie ogólne	
II. Prawa i obowiązki wchodzące w skład spadku	
III. Prawa i obowiązki wyłączone ze spadku.....	
1. Prawa i obowiązki niemające charakteru cywilnoprawnego ..	
2. Prawa i obowiązki o charakterze niemajątkowym.....	
3. Prawa i obowiązki ściśle związane z osobą spadkodawcy	
4. Prawa i obowiązki przechodzące na określone osoby, niezależnie od tego, czy są one spadkobiercami	
§ 6. Prawa wchodzące w skład spadku	
I. Uwagi ogólne	
II. Prawa rzeczowe	
1. Podmiotowe prawa rzeczowe	
2. Posiadanie	
III. Prawa z zakresu zobowiązań	
1. Zasada ogólna.....	
2. Roszczenia odszkodowawcze	
3. Prawa wynikające z umów	
IV. Ekspektatywa	
§ 7. Obowiązki wchodzące w skład spadku.....	
I. Uwagi ogólne	
II. Obowiązki, których podmiotem był spadkodawca.....	
1. Zasada ogólna.....	
2. Obowiązki prawnorzeczowe	

3. Zobowiązania	
4. Obowiązki prawnorodzinne	
III. Obowiązki, które nie ciążyły na spadkodawcy	
IV. Obowiązki związane z otwarciem spadku	
1. Uwagi ogólne	
2. Koszty postępowania spadkowego	
3. Koszty pogrzebu oraz koszty związane z chorobą spadkodawcy	
4. Pozostałe długi spadkowe	
§ 8. Gospodarstwo rolne oraz wkład gruntowy w rolniczej spółdzielni produkcyjnej jako element spadku	

Rozdział III. Dziedziczenie. Zagadnienia ogólne

§ 9. Pojęcie dziedziczenia	
§ 10. Podmiotowe prawo do dziedziczenia	
§ 11. Powołanie do spadku	
§ 12. Otwarcie i nabycie spadku	
I. Otwarcie spadku	
1. Śmierć spadkodawcy	
2. Uznanie za zmarłego	
3. Akt zgonu. Sądowe stwierdzenie zgonu	
II. Nabycie spadku	
1. Nabycie <i>ex lege</i>	
2. Sukcesja generalna	
§ 13. Zdolność do dziedziczenia	
I. Uwagi ogólne	
1. Zdolność do dziedziczenia a zdolność prawna	
2. Niezdolność względna i bezwzględna	
II. Zdolność do dziedziczenia – kategorie podmiotów	
1. Dziecko poczęte	
2. Osoba prawna	
3. Chwila decydująca dla zdolności dziedziczenia	
§ 14. Niegodność dziedziczenia	
I. Uwagi ogólne	
1. Pojęcie	
2. Konstrukcja prawna niegodności	
3. Krąg podmiotowy	
II. Stwierdzenie niegodności	
1. Proces	
2. Osoby uprawnione do wystąpienia z powództwem	
3. Termin	
4. Skutki	
III. Przyczyny niegodności	
1. Wyliczenie	
2. Umysłne, ciężkie przestępstwo przeciwko spadkodawcy	
3. Naruszenie swobody testowania	
4. Działania przeciwko testamentowi	
IV. Przebaczenie	
1. Funkcje	

2. Charakter prawny	
3. Forma	
§ 15. Zrzeczenie się dziedziczenia	
I. Umowa	
II. Podmioty	
III. Przedmiot	
IV. Skutki	
Rozdział IV. Dziedziczenie ustawowe	
§ 16. Uwagi ogólne	
I. Pierwszeństwo testamentu	
II. Krag spadkobierców	
1. Określenie	
2. Zstępni; osoby przysposobione	
3. Małżonek	
4. Kolejność dziedziczenia	
§ 17. Porządek dziedziczenia	
I. Dziedziczenie spadkobierców grupy pierwszej	
1. Małżonek i dzieci	
2. Dzieci i dalsi zstępni	
II. Dziedziczenie spadkobierców grupy drugiej i trzeciej	
1. Określenie kręgu spadkobierców	
2. Małżonek	
3. Rodzice i rodzeństwo	
4. Małżonek jako jedyny spadkobierca	
5. Dziadkowie spadkodawcy	
6. Pasierbowie spadkodawcy	
III. Dziedziczenie gminy i Skarbu Państwa	
§ 18. Ustawowe dziedziczenie gospodarstwa rolnego i wkładu gruntowego w rolniczej spółdzielni produkcyjnej	
I. Uwagi ogólne	
II. Przesłanki dziedziczenia	
1. Wyliczenie	
2. Stała praca przy produkcji rolnej	
3. Przygotowanie zawodowe	
4. Małoletniość, pobieranie nauki zawodu i uczęszczanie do szkół	
5. Niezdolność do pracy	
III. Porządek dziedziczenia	
1. Małżonek i dzieci	
2. Rodzeństwo	
3. Rodzice	
4. Skarb Państwa	
IV. Ocena istniejącego uregulowania	
V. Dziedziczenie wkładu gruntowego	
Rozdział V. Testament jako podstawa dziedziczenia	
§ 19. Testament jako szczególna czynność prawna	

I. Uwagi ogólne	1
II. Cechy testamentu	2
III. Wylączność testamentu	3
§ 20. Sporządzenie testamentu	4
I. Zdolność testowania	5
II. Wola testowania	6
1. Pojęcie	7
2. Wady oświadczenia woli	8
3. Brak świadomości lub swobody	9
4. Błąd	10
5. Groźba	11
6. Nieważność testamentu	12
III. Zakaz testamentów wspólnych	13
§ 21. Odwołanie testamentu	14
I. Uwagi ogólne	15
II. Sposoby odwołania	16
1. Wylczenie	17
2. Sporządzenie nowego testamentu	18
3. Zniszczenie testamentu	19
4. Dokonanie zmian	20
III. Skutki odwołania	21
§ 22. Wykładnia testamentu	22
§ 23. Nieważność i bezskuteczność testamentu	23
I. Nieważność testamentu	24
1. Przyczyny	25
2. Nieważność z art. 945 KC	26
II. Bezskuteczność testamentu	27
III. Konwersja testamentu	28
1. Pojęcie	29
2. Konwersja testamentu	30
IV. Stwierdzenie nieważności testamentu	31
§ 24. Otwarcie i ogłoszenie testamentu	32

Rozdział VI. Forma testamentu

§ 25. Uwagi ogólne	33
I. Formalizm testamentu	34
II. Testamenty zwykłe i szczególne	35
§ 26. Testamenty zwykłe	36
I. Testament holograficzny (własnoręczny)	37
1. Przesłanki ważności	38
2. Pismo	39
3. Podpis	40
4. Data	41
II. Testament notarialny	42
III. Testament allograficzny	43
1. Przesłanki ważności	44
2. Ustne oświadczenia woli	45
3. Osoba przyjmująca oświadczenie	46
4. Protokół	47

5. Świadkowie	
§ 27. Testamenty szczególne	
I. Testament ustny	
1. Przesłanki ważności	
2. Obawa rychłej śmierci	
3. Okoliczności szczególne	
4. Oświadczenie spadkodawcy	
5. Świadkowie	
6. Stwierdzenie treści testamentu	
7. Pismo	
8. Zeznania świadków	
9. Relacja pomiędzy sposobami stwierdzenia treści testamentu ...	
II. Testament na polskim statku morskim lub powietrznym	
III. Testament wojskowy	
§ 28. Świadkowie testamentu	
I. Rola świadków	
II. Zdolność pełnienia roli świadka	
1. Uwagi ogólne	
2. Niezdolność bezwzględna	
3. Niezdolność względna	
III. Świadkowie kwalifikowani	

Rozdział VII. Treść testamentu

§ 29. Zagadnienia ogólne	
I. Konieczna treść testamentu	
II. Swoboda testowania	
1. Pojęcie	
2. Ograniczenia	
§ 30. Ustanowienie spadkobiercy	
I. Powołanie do dziedziczenia	
1. Określenie osoby spadkobiercy	
2. Zakaz powołania warunkowego i terminowego	
3. Przeznaczenie oznaczonej osobie poszczególnych przedmiotów	
4. Wielkość udziałów	
II. Testament negatywny. Wydziedziczenie	
1. Testament negatywny	
2. Wydziedziczenie	
3. Przyczyny wydziedziczenia	
4. Przebaczenie	
5. Wydziedziczenie częściowe	
III. Podstawienie, przyrost	
1. Podstawienie	
2. Przyrost	
§ 31. Inne rozrządzenia testamentowe	
I. Zapis zwykły	
1. Pojęcie	
2. Zapisobierca	

3. Osoba obciążona zapisem	1
4. Warunek i termin	1
5. Treść zapisu	1
6. Rzecz oznaczona co do tożsamości	1
7. Rzecz oznaczona co do gatunku	1
8. Wymagalność roszczenia zapisobiercy	1
9. Przedawnienie	1
10. Nieruchomość rolna	1
II. Zapis windykacyjny	1
1. Pojęcie	1
2. Zapisobierca	1
3. Treść zapisu windykacyjnego	1
4. Warunek i termin	1
5. Przedmiot zapisu windykacyjnego	1
6. Bezskuteczność zapisu windykacyjnego	1
III. Polecenie	1
1. Pojęcie	1
2. Osoba obciążona	1
3. Treść	1
4. Osoby uprawnione do żądania wykonania polecenia	1
IV. Wykonawca testamentu	1
1. Powołanie wykonawcy testamentu	1
2. Prawa i obowiązki wykonawcy	1
3. Wygaśnięcie praw i obowiązków	1
V. Inne dyspozycje testamentowe	1
Rozdział VIII. Stanowisko prawne spadkobiercy	1
§ 32. Oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku	1
1. Uwagi ogólne	1
1. Treść oświadczenia	1
2. Sytuacja gminy, Skarbu Państwa i fundacji	1
3. Złożenie oświadczenia przez osobę niemającą pełnej zdolności do czynności prawnych	1
4. Sytuacja spadkobiercy oraz zapisobiercy windykacyjnego przed złożeniem oświadczenia	1
II. Transmisja	1
1. Pojęcie	1
2. Sytuacja transmitariusza	1
III. Odrzucenie spadku	1
1. Skutki	1
2. Brak możliwości przyjęcia dorozumianego	1
IV. Bezskuteczność oświadczenia o odrzuceniu spadku	1
1. Ochrona interesów wierzycieli	1
2. Przesłanki	1
3. Skutki	1
V. Termin	1
1. Skutki upływu terminu	1
2. Termin do złożenia oświadczenia przez transmitariusza	1

VI. Zakaz warunku i terminu	
VII. Wady oświadczenia woli.....	
1. Uwagi ogólne	
2. Błąd i groźba	
3. Termin do uchylenia się od skutków prawnych złożonego oświadczenia	
VIII. Treść oświadczenia	
§ 33. Stwierdzenie nabycia spadku, poświadczenie dziedziczenia.....	
I. Uwagi ogólne	
II. Postępowanie	
1. Postępowanie sądowe.....	
2. Postępowanie przed notariuszem	
3. Termin	
4. Deklaratywny charakter orzeczenia	
5. Domniemania	
6. Zmiana prawomocnego postanowienia sądu lub aktu poświadczenia dziedziczenia.....	
III. Skutki stwierdzenia nabycia spadku	
1. Dowód uprawnień spadkobiercy	
2. Ochrona osób trzecich.....	
§ 34. Ochrona dziedziczenia.....	
I. Uwagi ogólne	
II. Roszczenie spadkobiercy	
1. Treść	
2. Charakter prawny	
3. Konkurencja z roszczeniem windykacyjnym.....	
4. Adresat	
5. Przedawnienie	
III. Rozliczenia między spadkobiercą a władającym spadkiem	
1. Odesłanie do art. 224 i nast. KC.....	
2. Dobra wiara władającego spadkiem.....	
3. Zakres stosowania art. 1029 KC	
§ 35. Odpowiedzialność spadkobierców za długi spadkowe	
I. Uwagi ogólne	
1. Zakres odpowiedzialności	
2. Odpowiedzialność – pojęcie.....	
3. Odpowiedzialność osobista	
4. Ograniczenia.....	
II. Odpowiedzialność przed przyjęciem spadku.....	
III. Odpowiedzialność po przyjęciu spadku.....	
1. Uwagi ogólne	
2. Odpowiedzialność nieograniczona.....	
3. Rola zasad współżycia społecznego.....	
4. Odpowiedzialność ograniczona.....	
5. Spis inwentarza	
6. Powołanie się na ograniczenie odpowiedzialności	
7. Granice odpowiedzialności	
8. Powrót do odpowiedzialności nieograniczonej.....	

9. „Podstępne” działanie spadkobiercy	
10. Spłata długów	
11. Ustawowe określenie granic odpowiedzialności	
12. Solidarna odpowiedzialność współspadkobierców	
13. Ograniczona odpowiedzialność współspadkobierców	
14. Ograniczona i nieograniczona odpowiedzialność współspadkobierców	
IV. Odpowiedzialność po dziale spadku	
§ 36. Odpowiedzialność spadkobierców za długi spadku, w którego skład wchodzi gospodarstwo rolne	
I. Uregulowania szczególne	
II. Zastosowanie reguł ogólnych	
1. Odpowiedzialność przed przyjęciem spadku	
2. Odpowiedzialność po przyjęciu spadku	
3. Odpowiedzialność po dziale spadku	
4. Odpowiedzialność za inne długi	
§ 37. Odpowiedzialność zapisobierców windykacyjnych za długi spadkow I. Uwagi ogólne	
1. Nowe uregulowania	
2. Zakres odpowiedzialności	
3. Odpowiedzialność – pojęcie	
4. Odpowiedzialność osobista	
II. Odpowiedzialność od otwarcia do działu spadku	
1. Granice odpowiedzialności	
2. Spłata długów	
3. Odpowiedzialność solidarna	
III. Odpowiedzialność po dziale spadku	

Rozdział IX. Zachowek

§ 38. Ochrona interesów najbliższych krewnych zmarłego	
I. Możliwe uregulowania prawne	
1. Cele instytucji	
2. Rezerwa i zachowek	
3. Porównanie	
§ 39. Podmioty uprawnione do zachowku	
I. Podmioty uprawnione	
II. Wyłączenia	
III. Spadkobiercy uprawnieni do zachowku	
IV. Powstanie roszczenia	
§ 40. Zobowiązani z tytułu zachowku	
I. Spadkobiercy	
II. Osoby, na rzecz których zostały uczynione zapisy windykacyjne	
1. Zasada ogólna	
2. Odpowiedzialność kilku osób otrzymujących zapisy windykacyjne	
3. Upoważnienie przemienne	
III. Obdarowani	
1. Zasada ogólna	

2. Zróżnicowana sytuacja obdarowanych	1
3. Zaliczenie darowizny na poczet zachowku	1
4. Odpowiedzialność kilku obdarowanych	1
5. Upoważnienie przemienne	1
§ 41. Wysokość zachowku	1
I. Udział stanowiący podstawę obliczenia zachowku	1
II. Substrat zachowku	1
III. Doliczanie darowizn oraz zapisów windykacyjnych	1
1. Zasada	1
2. Wyłączenia	1
IV. Obliczenie zachowku	1
§ 42. Szczegółowe zagadnienia dotyczące zachowku	1
I. Odpowiedzialność uprawnionego do zachowku	1
1. Za zachówek	1
2. Za zapisy zwykłe i polecenia	1
II. Zmniejszenie zapisów zwykłych i poleceń	1
1. Uprzywilejowanie zachowku	1
2. Sposób zmniejszenia	1
3. Dalszy zapis i polecenie	1
4. Uprawniony do zachowku	1
5. Rzecz niepodzielna jako przedmiot zapisu	1
III. Przedawnienie roszczenia o zachówek	1
1. Przy dziedziczeniu testamentowym	1
2. Przy dziedziczeniu ustawowym	1
3. Charakter prawny terminu	1
IV. Dziedziczenie roszczenia o zachówek	1
§ 43. Ustalanie zachowku, gdy w skład spadku wchodzi gospodarstwo rolne	1
Rozdział X. Wspólność majątku spadkowego i dział spadku	1
§ 44. Wspólność majątku spadkowego	1
I. Sytuacja prawna współspadkobierców	1
1. Stosowanie przepisów o współwłasności ułamkowej	1
2. Współposiadanie i współkorzystanie	1
3. Ochrona praw współspadkobierców	1
4. Wspólność wierzytelności	1
II. Zbycie udziału w przedmiocie należącym do spadku	1
1. Wymóg zgody współspadkobierców	1
2. Skutki braku zgody	1
3. Skutki rozporządzenia	1
§ 45. Dział spadku	1
I. Ogólne zasady działu spadku	1
1. Tymczasowy charakter wspólności	1
2. Istota działu spadku	1
3. Skutki działu	1
4. Sposoby podziału	1
5. Przedmiot działu	1
II. Umowny dział spadku	1

1. Zgodna wola spadkobierców.....	
2. Strony umowy.....	
3. Forma umowy.....	
4. Treść umowy.....	
5. Zaliczenie darowizn oraz zapisów windykacyjnych.....	
6. Wady oświadczenia woli.....	
7. Dział częściowy.....	
III. Sądowy dział spadku.....	
1. Uwagi ogólne.....	
2. Podmiot legitymowany.....	
3. Termin.....	
4. Ustalenie składu i wartości spadku.....	
5. Zakres kognicji sądu.....	
6. Podział fizyczny.....	
7. Podział cywilny.....	
8. Wybór sposobu podziału.....	
9. Spłaty i dopłaty.....	
10. Podział całego spadku.....	
IV. Zaliczanie darowizn oraz zapisów windykacyjnych.....	
1. Uwagi ogólne.....	
2. Wola spadkodawcy.....	
3. Skutki zaliczenia.....	
4. Osoby zobowiązane do zaliczenia.....	
5. Darowizny podlegające zaliczeniu.....	
6. Zagadnienia szczegółowe.....	
7. Chwila określająca wartość darowizny i zapisu windykacyjnego.....	
8. Wartość darowizny wyższa od schedy spadkowej.....	
9. Zaliczanie darowizn, gdy w skład spadku wchodzi gospo- darstwo rolne.....	
10. Koszty wychowania i wykształcenia.....	
V. Dział spadku, w skład którego wchodzi gospodarstwo rolne.....	
1. Zasady ogólne.....	
2. Dział fizyczny.....	
3. Dział cywilny.....	
4. Spłaty i dopłaty.....	
5. Uprawnienie do dalszego zamieszkiwania.....	
6. Zaliczanie udziałów w gospodarstwie rolnym.....	
VI. Skutki działu spadku.....	
1. Ustanie wspólności.....	
2. Rękojnia za wady.....	
Rozdział XI. Umowy dotyczące spadku.....	
§ 46. Zagadnienia ogólne.....	
1. Umowy dotyczące spadku.....	
2. Zakaz zawierania umów o spadek po osobie żyjącej.....	
§ 47. Umowa o zbycie spadku lub udziału w spadku.....	
1. Ogólna charakterystyka.....	

II. Zagadnienia szczegółowe	
1. Forma	
2. Strony	
3. Przedmiot	
III. Skutki	
1. Sytuacja nabywcy	
2. Powiększenie się udziału spadkowego zbywcy	
3. Rozliczenie między zbywcą a nabywcą	
4. Surogacja	
5. Zwrot nakładów i wydatków	
6. Rękojmia za wady	
7. Przejście korzyści i ciężarów	
8. Odpowiedzialność za długi	
Rozdział XII. Zagadnienia szczegółowe	
§ 48. Międzyczasowe prawo spadkowe	
I. Zasada ogólna	
II. Wyjątki	
III. Dziedziczenie gospodarstw rolnych	
§ 49. Dziedziczenie cudzoziemców	
I. Zasada ogólna	
II. Dziedziczenie gospodarstw rolnych	
1. Ustawowe	
2. Testamentowe	
Indeks rzeczowy	